

ENCYKLOPEDIA Powszechna.

LISTA WSPÓŁPRACOWNIKÓW

k którzy dotychczas przyjęli udział w tém dziele.

Adamowicz Adam Dr.
 Alexandrowicz Jerzy.
 Anczyz Władysław Ludwik.
 Bałiński Michał. †
 Baraniecki Adryjan.
 Baranowski Jan.
 Barącz Sadek. Książd.
 Bartoszewicz Adam.
 Bartoszewicz Julian.
 Belza Józef.
 Bentkowski Władysław.
 Berdau Felix.
 Berkiewicz Leopold.
 Bernhard Henryk Dr.
 Beyer Karol.
 Biernacki Cezary.
 Biesiekierski A.
 Bliński Józef.
 Bleszczyński Julian.
 Budziński Stanisław.
 Buynicki Kazimierz.
 Chodźński Adam.
 Chodźko Ignacy. †
 Cichocki Teofil.
 Cohn A. F.
 Cybulski Wojciech Dr. filoz. †
 Czerwiński Florian.
 Dawid W. incynty.
 Dembowski Teodor.
 Domański Ludwik.
 Duchński H.
 Dudrewicz Władysław.
 Dutkiewicz Walenty.
 Estreicher Karol.
 Felisńska Ewa. †
 Firsz Zenon.
 Flatau Henryk.
 Funkenstein Antoni.
 Gawarecki Zygmunt.
 Gebauer Jan.
 Gliśczyński Adam Dr.
 Göhling Karol Ferd. Dr.
 Goldman Leon.
 Grajner Józef.
 Grąbczewski Adam.
 Gregorowicz Jan Kanty.
 Grochowski Wojciech.
 Hertz.
 Hüler Józef.
 Hoyer A. Dr.
 Hubert Leopold.
 Huczarski W.
 Jahołkowski Grzegorz. †
 Jarochoński Kazimierz.
 Jasiński Jan.
 Jenike Ludwik.
 Jocher Adam. †
 Jurkiewicz Karol.
 Kaczkowski Karol Dr. †
 Kaczkowski Zygmunt.
 Kalinka Kazimierz.
 Kaszewski Kazimierz.
 Kirkor Adam.
 Kolberg Oskar.

Kondratowicz Ludwik. †
 Konopacki Szymon.
 Korotyński Wincenty.
 Korzeniowski Józef. †
 Korzeniowski Hipolit Dr.
 Kowalewski Józef.
 Krajewski Rafał. Budów. †
 Kraszewski Józef Ignacy.
 Kraszewski Kajetan.
 Kremer Józef.
 Krupiński F. książd.
 Kuczyński Aloizy.
 Kuczyński Stefan Dr.
 Kudasiiewicz Adolf. †
 Kulesza Jan Dr.
 Langowski Marcellini Dr.
 Leleweł Joachim. †
 Lesser Alexander.
 Lewestam Fr. Henryk.
 Lieder Jan.
 Lilpop Karol.
 Lipnicki A., Książd.
 Łabęcki Hieronim. †
 Lepkowski Józef.
 Machczyński K.
 Maciejowski Franciszek.
 Majer Józef Dr.
 Malinowski Fran. Xaw.,
 Mały J.
 Marcinkowski Antoni.
 Masalski Tomasz.
 Maczyński Józef.
 Miecznikowski Aleksander.
 Mieczyski Adam.
 Mikulski F.
 Morawski Szczesny.
 Morzycki Antoni.
 Mossbach August.
 Nauke Nakęski Adolf.
 Neufeldt Danijel.
 Neugebauer Ludwik Dr.
 Nowakowski Edward.
 Nowakowski Ferdynand.
 Nowiński St.
 Otto Leopold.
 Pankiewicz Jan.
 Papłowski Jan.
 Paprocki Emeryk.
 Parretti Antoni.
 Pawłowski Aleksander.
 Perkowski Piotr.
 Perwolf Józef.
 Pęczarski Nikodem.
 Pietrusiński Ludwik. †
 Pisulewski Szymon. †
 Piwarski Jan Felix. †
 Plebański J. K. Dr.
 Pohlens Edward. †
 Potujski Alexan. †
 Porajski Seweryn.
 Pracki Józef.
 Prażmowski Adam.
 Prokopowicz Wincenty.

Przyaigowski W. Książd.
 Przyborowski Józef.
 Przystański Alexander Dr.
 Przystański Stanisław.
 Puchewicz Alfons.
 Rakowski Xawery Dr.
 Rogalewicz Antoni.
 Rogalski Leon.
 Rogiński Kazimierz.
 Rosen Matyas. †
 Rothwand.
 Rzecznowski Leon.
 Rozenberg Józef.
 Rzewuski Paweł, Biskup.
 Sawinicz Jan.
 Seifman Piotr.
 Serwatowski Walerjan, Książd.
 Skimborowicz Hipolit.
 Skłodowski Władysław.
 Skobel Fryderyk Dr.
 Skupieński Julian.
 Sławianowski Jan Chryzostom. †
 Smokowski Wincenty.
 Sobieszczański Fran. Maksym.
 Sokolowski Leon Dr.
 Stadnicki A.
 Strauch F.
 Stypułkowski T.
 Suchecki Henryk.
 Syński Szymon.
 Szaniawski Józef.
 Szobalski Wiktor Dr.
 Szulc Wacław, Książd.
 Szye Joachim.
 Szymanowski Michał.
 Szymański Xawery.
 Szyszko Bohusz Michał.
 Tuczanowski Władysław.
 Tatkiewicz Ksawery.
 Trzetrzewiński Wojciech. †
 Turski Jan Kanty.
 Urbanski Wojciech Dr.
 Walecki Antoni.
 Wawrzyński Józef.
 Wedeman Teodor.
 Węzyk Franciszek. †
 Widman Karol.
 Wiślicki Ad.
 Wiszniewski Michał.
 Wiszniewski Adam.
 Wójcicki Kazim. Władysław.
 Woliński Adolf.
 Wołski Ludwik.
 Wrotnowski Antoni.
 Wrześniowski Wincenty. †
 Wrześniowski August.
 Wydrzyński Klemens. †
 Wyrzykowski Dr.
 Wyrzyński Józef, Książd.
 Zieliński Gustaw.
 Zieliński Wiktoryn. †
 Zochowski Feliks.

A 184
A 24

ENCYKLOPEDIA POWSZECHNA.

TOM DWUDZIESTY SIÓDMY

(Wikaryusz. — Wybrzeże.)

Homo sum, humani nī a me alienum esse puto.

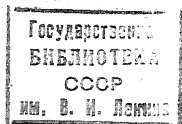
TERENCYJUSZ

Człowiekiem jestem, a wszystko cokolwiek ludzkość
obchodzi, nie powinno mi być obojętnem.

WARSZAWA.

Nakład, druk i własność S. Orgelbranda, Księgarza i Typografa.

Дозволено Цензурою
Г. Варшава 29 Октября 1867 года.

и 14 514-17

1932K 2431

W.

Wikaryjusz apostolski. Gdy sprawy wytoczone do stolicy apostolskiej i apellacyje do Rzymu stawały się coraz częstszymi od V wieku, papieże dla ułatwienia stosunków prowincyj najodleglejszych ze środkowem ogniskiem Kościoła, nadawali niektórym arcybiskupom lub biskupom władzę rozstrzygania w ich imieniu, w zakresie określonym, części spraw, które miały być przesyłane do Rzymu. Historyja wymienia, że arcybiskup Tessaloniki był wikaryjuszem apostolskim w Illiryi, arcybiskup Sewilli w Hiszpanii, arelateński w Gallii. W początkach władza ta była przywiązana jedynie do osoby delegowanego. Powoli prawo osobiste przeszło do samychże miejsc, do stolic biskupich i zasiadający na nich byli uważani zarazem za pełnomocników stolicy apostolskiej. Te wikaryjaty stałe попадаły wszelako w VIII wieku, a wikaryjusze apostolscy późniejsi, na przykład Drogon, biskup Metz we Francyi (844 r.), Ansegiz, arcybiskup Sens (876 r.) używali tej prerogatywy jako osobistej, lub arcybiskup trewirski (967 r.) jako tytułu honorowego. W XI wieku stolica apostolska ustanowiła nanowice wikaryjuszami apostolskimi, z władzą mniej lub więcej obszerną, kilku arcybiskupów, jakoto: salzburskiego (roku 1026), mogunckiego (1032 r.), trewirskiego (1049 r.), hambursko-bremeńskiego (1050 r.). Kiedy władza tego rodzaju przechodziła porządnie i stale od jednego biskupa do jego następcy, ci biskupi byli uważani legatami urodzonymi, *legati nati*. Obecnie wikaryjusze apostolscy są tylko w krajach i prowincjach, gdzie nie masz jeszcze stolic biskupich, tudzież w tych gdzie sukcesyja biskupia przerywana była przez wakowanie. Nadewszystko z powodu wielkiej czynności misyj, znajdują się pełnomocnicy papieżcy we wszystkich częściach świata. I tak, w Australii biskupi: Sidney, Hobartown i Adelaidy, ustanowieni przez Grzegorza XVI papieża, mają zarazem urząd wikaryjuszów apostolskich. Na wyspach oceanu Spokojnego trzy wikaryjaty zostały założone od 1825—1850 r. W Indyjach znajduje się dzisiaj 12 wikaryjatów apostolskich, z których 4 istniały oddawna, a 8 powstało od 1834 do 1848 r. Chiny i przyległe im królestwa dzielią się na 14 wikaryjatów apostolskich, a te są: Nausi, Haquang, Sut-Chuen, Yun-Nan, Tokien, Tche-Kiang, Leo-Luog, Mongolija, Sianhung, Malacca, Sian, Kochinchina, Tongiun zachodni i wschodni; temi wikaryjatami zarządzają biskupi in partibus, podobnie jak